

1) Συρίγγιον τοῦ ὀφθαλμοῦ Κύπρ. 2) Δοθὴν Σύμ. — Λεξ. Αἰν.: Φρ. *Νὰ φᾶς τὸ διαλούπι!* (κατὰ κόρον, τὸν περὶ-δορομο, μέχρι θανάτου) Λεξ. Αἰν. Συνών. βλ. εἰς λ. *γιο-θονας*. 3) Ἡ βρεφικὴ ἀσθένεια πορφύρα Στερελλ. (Βαρετάδ. Κουνουπῖν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.): *Ποὺ τὰ διαλούπια γένουνι καταπάρδαλα τὰ πιδιά. Μέσ' ἂν ὦρα ποὺ γένουνι* (τὰ διαλούπια) *τὰ πιδιά πιθαίν'ν Μύτικ. Γιὰ τὰ διαλούπια τοῦ διδιῶνι ἔτρονγ' ἢ γαστρομεν' χουρτάρια διάφορα μὴ μέλ' Κουνουπῖν. Ἔχ' τὰ διαλούπια τοῦ πιδί μ'. Θὰ τ' δώκουν μέλ' μὴ διαλονπουχόρταρον αὐτόθ.*

γιαλωποχόρταρο τό, ἀμάρτ. διαλονπουχόρταρον Στερελλ. (Βαρετάδ. Κουνουπῖν. Μύτικ. Σπάρτ. κ.ά.)

Ἐκ τῶν οὐσ. *γιαλώπι* καὶ *χορτάρι*.

Εἶδος χόρτου, τοῦ ὁποίου ἡ κόνις ἀναμειγμένη μετὰ μέλιτος δίδεται ὡς ρόφημα εἰς τὰ νεογέννητα παιδιά τὰ πάσχοντα ἀπὸ τὴν ἀσθένειαν τῶν ἀναπνευστικῶν ὀργάνων, τὰ *διελοῦπια*, ἐνθ' ἂν.: *Γιὰ τὰ διαλούπια εἶνι τοῦ διαλονπουχόρταρον Κουνουπῖν. Ἔχ' τὰ διαλούπια τοῦ πιδί μ'. Θὰ τ' δώκουν μέλ' μὴ διαλονπουχόρταρον αὐτόθ.*

γιαλώτης ὁ, Σύμ. γιαλώτα Καλαβρ. (Μπόβ.)

Ἐκ τοῦ οὐσ. *γιαλός* καὶ τῆς παραγωγ. καταλ. -ώτης.

Γιαλιώτης 1α Μπόβ. β) Ὁ κάτοικος τοῦ συνοικισμοῦ *Γιαλός* Σύμ.: Αἰνιγμ.

Δγνὸ καλὲς γειτόνισ-σες | κὶ οἱ δγνὸ *Γιαλιώτισσες* σ' ἔνα βλονμὶ βλονμίδζου | κ' ἢ μιὰ τὴν ἄλ-λην ἔθ' θωρεῖ (τὰ μάτια).

γιαῖμ μόρ. ἀπορηματ. Πόντ. (Ἱμερ. Ὁφ. Σάντ. Τραπ. Χαλδ. κ.ά.)

Πιθαν. ἐκ τοῦ Τουρκ. *yamı* (= μήπως). Κατὰ Α. Α. Παπαδόπ., Ἀρχ. Πόντ. 12 (1946), 9, ἐκ τοῦ τελικοῦ *γιαῖν ἂν μὴ - γιαῖν μὴ - γιαμὴ - γιαμὴ*. Πβ. Σ. Ψάλτην εἰς Ἀθηνᾶν 28 (1916), Λεξικογρ. Ἀρχ., 46.

Εἰς τὴν ἀρχὴν ἐνδοιαστικῶν προτάσεων, μήπως ἐνθ' ἂν.: *Φογᾶται νὰ ἔρ'ται, γιαῖμ κρούγ' ἄτον* (φοβεῖται νὰ ἔλθῃ, μήπως τὸν κτυπήσω) Σάντ. Τραπ. Χαλδ. *Ἐφοάτουν, γιαῖμ εὐ-ρήκ'νε τὸν ἄθρωπον* (ἐφοβεῖτο μήπως εὗρουν τὸν ἄνθρωπον) Τραπ. Καὶ χωρὶς ἐξάρτησιν ἀπὸ ρ. φόβου σημαντικόν: *Γιαῖμ φωτίζετε; (μήπως ἔχετε βάπτισμα;)* Πόντ. *Γιαῖμ παίρ' ἄψιμον τὸ σπῖτ'*; (μήπως πάρῃ φωτιά τὸ σπῖτι;) αὐτόθ.

γιαμά σύνδ. Ζάκ. Ἰθάκ. Πελοπν. (Μάν.)

Ἐκ τῶν συνδ. *γιαῖ* καὶ *μά*.

Λοιπὸν ἐνθ' ἂν.: *Γιαμά τί θὰ κάμουμε; (τί θὰ κάνουμε λοιπόν;)* Ζάκ. *Καὶ τί σοῦ 'πε γιαμά;* Ἰθάκ. *Δὲν ἔπαιρνε τσαὶ κείνη γιαμά ἕναν ἄλλον;* Μάν. *Δὲν πηγαίνει καὶ σὺ γιαμά για νερό;* αὐτόθ.

γιαμάκι τό, Ἰων. (Κρήν.) *γιαμάξ'* Θράκ. (Τσακίλ.) Μακεδ. (Βλάστ. Βόιον Πελεκᾶν.) Σάμ. *'ιαμάκι* Νάξ. (Ἀπύρανθ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yamak* = βοηθός (μαγεῖρου).

Α) Οὐσ. 1) Βοηθός Θράκ. (Τσακίλ.): *Ἐπιάσανε τὸ Ζῆσο γιαμάξ' για τὰ βοστάνια καὶ τ' ἀβέλια.* 2) Μικρὰ ὑδροχόη Μακεδ. (Βλάστ. Πελεκᾶν.) 3) Μεταλλικὸν σκεῦος μετὰ λαβῆς πρὸς παρασκευὴν καφῆ καὶ ἄλλων ἀφεψημάτων, *μπερί-κι* Μακεδ. (Βόιον).

Β) Ἐπιθετικ. 1) Πονηρός, πανοῦργος Ἰων. (Κρήν.) Νάξ.

(Ἀπύρανθ.): *Εἶναι κ' εὐτός ἕνα 'ιαμάκι ποὺ δὲ δό 'χει ὁ κόσμος!* Ἀπύρανθ. 2) Τολμηρός, ἀνδρεῖος Σάμ.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γιαμάκης* Ἀθῆν. Σίφν.

γιαμαλῆς ὁ Κρήτ. (Ἡράκλ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yamalı* = μπαλωμένος.

Κατὰ πληθ. *γιαμαλήδες* οἱ ἔμποροι γυναικείων ὑφασμάτων παλαιότερον, οἱ κατοικοῦντες εἰς ἰδίαν συνοικίαν, τὰ *Γιαμαλήδικα*.

Ἡ λ. καὶ ὡς κύρ. ὄν. ὑπὸ τὸν τύπ. *Γιάμαλης* Μεγίστ. καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν.

γιαμάνικος ἐπίθ. Πελοπν. (Μανιάκ.)

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yaman* = κακός, ἐπικίνδυνος, σκληρός, πολὺ ἐπιτήδειος.

Κακός, πονηρός: *Σφάζει ἕνα γάλλο καὶ πάει νὰ καλοπεράσῃ μετὰ τὸ φίλο της, μὰ εἶχανε ἕναν ψυχογιὸ κι αὐτὸς τὰ ἤξερε τὰ γιαμάνικα, τί θὰ γενότανε* (συνών. φρ.: *τὰ ἤξερε τὰ βρώμικα*).

γιαμαρέλος ὁ, Μεγίστ. — Γ. Ξενόπ., Θέατρ., 3, 129.

Ἐκ τοῦ ἀμάρτ. οὐσ. *γιαμαλαρέλος* μετὰ ἀπλοῦ.

Σκωπτικῶς, ὁ φορῶν εὐρωπαϊκὴν ἐνδυμασίαν, ὅταν κατὰ πρῶτον ἀντικατέστησεν αὐτὴ τὴν ἐγχώριον: Ἄσμ.

Νὰ do, νὰ do, νὰ do, νὰ do, | ποὺ θὲ νὰ δὸ γάμω Φράγκο, νὰ φορώσῃ τσαὶ σουρέλο, | νὰ δὸν βγάλουν γιαμαρέλο (σουρέλο = πανταλόνι) Μεγίστ.

Ἡ λ. καὶ ὡς ἐπών. Ἀθῆν. Εὐβ. (Κύμ.) Θεσσ. (Βόλ.) Λῆμν. Μακεδ. (Θεσσαλον.) Πελοπν. (Καλάμ.) Στερελλ. (Λιδορίκ.)

γιαμάτσι τό, ἐνιαχ. *γιαμάτσιν* Κύπρ. *γιαμάτσ'* Θράκ. (Ξάστρ. Σουφλ. Τσακίλ.) *γιαμάτ-τιν* Κύπρ.

Ἐκ τοῦ Τουρκ. *yamaz* = ἀνωφέρεια, πλαγιά ὑψώματος.

Ἀγρός μετὰ ἐλαφρὰν κλίσιν Κύπρ. β) Ἀνηφορικός, κρημνώδης τόπος Θράκ. (Ξάστρ. Τσακίλ.): *Πῆρε τὸ γιαμάτσ' κατὰ τ'ν Ἀρκουδόπετρα* Τσακίλ. *Σκιάχ'κανε τὰ βόδια 'ς τὸ γιαμάτσ'* αὐτόθ. γ) Λοφίσκος Θράκ. (Σουφλ.)

γιαμί τό, Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Μαν.) Στερελλ. (Μεσολόγγ.) — Α. Τραυλάντ., Ἐξαδέλφ., 34 *ιγιάμι* Κρήτ. (Σητ. κ.ά.)

Ἀγνώστου ἐτύμου.

1) Ἐπαινος Πελοπν. (Κάμπος Λακων. Μάν.): *Νὰ ἰδοῦμε ποιὸς θὰ πάρῃ τὸ γιαμί* (συνών. φρ. *ποιὸς θὰ πᾶρῃ τὸ μπεράβο*) Κάμπος Λακων. β) Ἀκμή, δόξα Στερελλ. (Μεσολόγγ.) — Α. Τραυλάντ., ἐνθ' ἂν.: *Τὸν θυμᾶσαι καὶ τοῦ λόου σου τὸ γιατρὸ πῶς ἦτανε τότε 'ς τὰ γιαμίμα του* (συνών. φρ. *'ς τὶς δόξες του*) Α. Τραυλάντ., ἐνθ' ἂν. 2) Περίστασις, φορὰ Κρήτ. (Σητ. κ.ά.): *Ἦδωκά του τὸ 'δά, μὰ 'ς τ' ἄλλο ιγιάμι θὰ τοῦ πῶ πῶς ἦσπασε Σητ.*

γιαμιᾶς ἐπίρρ. Εὐβ. (Κουρ. κ.ά.) Κρήτ. (Ἅγιος Βασίλ. Μερκαβ. Ρέθυμν. Σφακ. κ.ά.) Κῶς Ρόδ. κ.ά. — Α. Καρκαβίτσ., Ζητιάν., 10 — Λεξ. Δημητρ. *γιαμιὰ* Θράκ. (Σηλυβρ.) Κρήτ. — Λεξ. Δημητρ. *γιαμντσᾶς* Ἀστυπ.

Ἀπὸ τὴν πρόθ. *γιαῖ* καὶ τὴν γεν. *μιᾶς* (βλ. ἕνας) κατὰ συνεκφορὰν καὶ κατ' ἐπίδρασιν τῆς λογίας φρ. *διὰ μιᾶς*. Ὁ τύπ. *γιαμιὰ* καὶ εἰς Ἑρωτόκρ. Α 742, 2245, Β 1456, Γ 848.

Εὐθύς, ἀμέσως, πάραυτα ἐνθ' ἂν.: *Γιαμιᾶς θέλεις νὰ γίνετ' ὅ,τι λὲς Κρήτ. (Σφακ.)* *Νὰ σ'κωθῇς νὰ πᾶς γιαμιᾶς καὶ νὰ*

